

■ Spis treści

Wprowadzenie	IX
<i>Bogusław Śliwerski</i>	
Noty o autorach tomu	XIII
Rozdział 1	
Pedagogika filozoficzna: relacje między pedagogiką, filozofią i humanistyką a edukacją, kulturą i życiem społecznym	1
<i>Monika Jaworska-Witkowska</i>	
<i>Lech Witkowski</i>	
Wprowadzenie	1
Filozoficzność jako postawa kulturowa pedagogiki	5
Próba określenia sytuacji problemowej	11
O trybach funkcjonowania pedagogiki filozoficznej	15
Przypadki kanonów myślenia filozoficznego w pedagogice	21
W poszukiwaniu życiodajnej relacji pedagogiki i filozofii	27
W poszukiwaniu minimum polityczności filozofii edukacji	31
Otwarcie na zmiany dyskursu i profesjonalności w pedagogice	34
Rozdział 2	
Pedagogika religii	45
<i>Bogusław Milerski</i>	
Wprowadzenie	45
Geneza pedagogiki religii	47
Status naukowy pedagogiki religii	50
Metodologia pedagogiki religii	56
Istota kształcenia z perspektywy pedagogiki religii	57
Religia w szkole z perspektywy pedagogiki religii	58
Wkład pedagogiki religii do teorii kształcenia ogólnego	61
Wkład pedagogiki religii do edukacji międzykulturowej	65

ozdział 3**Pedagogika kultury** 69*Bogusław Milerski*

Wprowadzenie	69
Sposoby rozumienia pedagogiki kultury	70
Powstanie i rozwój pedagogiki kultury	74
Pedagogika kultury jako nauka humanistyczna	77
Pedagogika kultury jako pedagogika filozoficzna: krytyka dogmatyzmu	84

Rozdział 4**Pedagogika socjologiczna** 95*Mirosław J. Szymański*

Wprowadzenie: socjologia czy pedagogika?	95
Socjologiczne pojmowanie wychowania	104
Szkoła jako instytucja społeczna	106
Selekcje społeczne w szkolnictwie	114
Kulturowe uwarunkowania edukacji	126

Rozdział 5**Pedagogika kultury popularnej** 133*Zbyszko Melosik*

Wprowadzenie	133
Kultura upozorowania	135
Inflacja znaczeń	136
Kultura klikania (gromadzenia cytatów)	137
Kultura instant	138
Kultura globalnego nastolatka	140
Edukacja w kulturze postmodernistycznej	143

Rozdział 6**Pedagogika prenatalna** 149*Dorota Kornas-Bielea*

Wprowadzenie	149
Przedmiot pedagogiki prenatalnej	154
Antropologiczne założenia pedagogiki prenatalnej	157
Nowe podejście do dziecka prenatalnego i prokreacji	158
Wychowanie prenatalne	162
Edukacja prenatalna	167
Cele pedagogiki prenatalnej	169

Rozdział 7**Pedagogika rodziny** 175*Jerzy Kułaczkowski*

Wprowadzenie	175
Geneza pedagogiki rodziny	176
Przedmiot i podejście badawcze pedagogiki rodziny	180
Warunki procesu wychowawczego w rodzinie	192

Rozdział 8**Pedagogika rodzaju (gender)** 199*Agnieszka Gromkowska-Melosik*

Wprowadzenie: debata między esencjalizmem a konstruktywizmem	199
Przymaty płciowe	202
Wychowanie a tożsamość płciowa. Pat socjalizacyjny?	203

Rozdział 9**Teorie wychowania** 209*Bogusław Śliwerski*

Wprowadzenie	209
Etymologia pojęcia „wychowanie”	211
„Wychowanie” jako podstawowe pojęcie pedagogiki	213
Sposoby i definiowania i klasyfikowania pojęcia „wychowanie”	215
Wychowanie na mapie pedagogicznych teorii	223
Współczesne dylematy wyjaśniania istoty wychowania	227
Granice wychowania	232
Pseudowychowanie	234

Rozdział 10**Orientacje dydaktyczne** 239*Stefan Mieszalski*

Wprowadzenie	239
Kontrowersje wokół pytania o naturę ludzką	241
Pytanie pierwotne	252
Orientacja behawiorystyczna	253
Orientacja romantyczno-naturalistyczna	255
„Trzecia dydaktyka” – poza ramami sporu	258

Rozdział 11**Pedagogika twórczości, czyli edukacja ku twórczości** 263*Wiesława Limont*

Wprowadzenie	263
Edukacja ku twórczości	264
Twórczość – pojęcia i kryteria	264
Rodzaje twórczości	265
Modele rozwojowe twórczości	268
Cztery aspekty twórczości	272
Wybrane programy rozwijające zdolności twórcze	278

Rozdział 12**Pedagogika wczesnoszkolna** 291*Ewa Zalewska*

Wprowadzenie	291
Pedagogika wczesnoszkolna w ujęciu historycznym	293
Pedagogika wczesnoszkolna na świecie – geneza i rozwój	294
Pedagogika wczesnoszkolna w Polsce – między ideologią liberalną a autorytarną	299
Współczesne tendencje w teorii i praktyce edukacji małego dziecka w Polsce	306

Rozdział 13**Pedagogika inkluzyjna** 321*Viktor Lechta*

Wprowadzenie	321
Postawy społeczeństw wobec dzieci niepełnosprawnych	322
Rozwiązania systemowe	323
Ustalenia terminologiczne	325
Komponenty pedagogiki inkluzyjnej	327
Edukacja inkluzyjna w dokumentach światowych organizacji i stowarzyszeń	330
Kierunki dalszego rozwoju	331

Rozdział 14	
Pedagogika sportu	337
<i>Piotr Błajet</i>	
Wprowadzenie: przedmiot zainteresowań pedagogiki sportu	337
Sport	338
Fenomeny sportu	341
Wychowanie w kulturze zaufania (w duchu <i>fair play</i>) poprzez sport	362
Rozdział 15	
Pedagogika zarządzania	367
<i>Lechosław Gawrecki</i>	
Wprowadzenie	367
Rys historyczny	367
Pedagogika zarządzania a inne nauki	370
Przedmiot pedagogiki zarządzania	372
Zarządzanie systemem oświaty	376
Zarządzanie placówką oświatową jako organizacją społeczną	379
Rozdział 16	
Quasi-rynek. Ekonomiczne uzasadnienie konkurowania w edukacji	391
<i>Piotr Bielecki</i>	
Wprowadzenie: rola rynku i państwa w edukacji w świetle historii myśli ekonomicznej oraz współczesnej debaty ekonomistów	391
Quasi-rynek (pojęcie i właściwości): odpowiedź na zawodność rynku i państwa	399
Geneza quasi-rynków w sferze usług społecznych i edukacji (przykład krajów rozwiniętych)	405
Warunki skutecznego funkcjonowania quasi-ryнку	415
Kierunki quasi-rynkowej reformy edukacji obowiązkowej w Wielkiej Brytanii	423
Kryteria oceny reform quasi-rynkowych	430
Słabości i bariery quasi-ryнку w oświacie obowiązkowej	432
Rozdział 17	
Pedagogika alternatywna	443
<i>Bogusław Śliwerski</i>	
Wprowadzenie	443
Istota i cechy edukacji alternatywnej	444
Dylematy edukacji alternatywnej jako praktyki i teorii	447
Podejścia do edukacji alternatywnej	449
Dylematy dychotomicznego myślenia o edukacji alternatywnej	450
Ruch szkolnictwa alternatywnego	456
Wzorce szkół alternatywnych w świecie	457
Funkcje szkół alternatywnych	460
Powody zaistnienia edukacji alternatywnej	460
Postawy wobec twórców edukacji alternatywnej i jej założeń	461
O innym podejściu do edukacji alternatywnej	462
Bibliografia	469
Indeks osobowy	501
Indeks rzeczowy	509